

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ค่านิยมการมีผิวขาว ความพึงพอใจในสีผิว ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวของผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้บุกรุกเพศหญิงที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยจากรายงานของสำนักทะเบียน กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2553 พบว่าจำนวนประชากรในจังหวัดกรุงเทพมหานครมีรวมทั้งสิ้น 5,701,394 คน เป็นเพศชายจำนวน 2,709,568 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 2,991,826 คน ดังนั้น ประชากรในการวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 2,991,826 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้หญิงในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปที่กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (อ้างใน ทศนากรณ์ ทองเที่ยง, 2552) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

N = แทนจำนวนประชากร

n = แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเลือก

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

แทนค่า

$$n = \frac{2,991,826}{1+2,991,826(0.05)^2}$$

$$n = 400$$

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับจำนวน 400 คน จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากแบบสุ่มแล้วไม่ใส่คืน (Sampling without Replacement) เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต ในกรุงเทพมหานครซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 6 กลุ่ม (ดังตารางที่ 1) จำนวนแบ่งจับฉลากออกมา 4 กลุ่ม ใน 6 กลุ่ม เพื่อให้ได้ตัวอย่างกลุ่มละ 100 คน โดยที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ กลุ่มกรุงเทพตะวันออก กลุ่มกรุงเทพเหนือ กลุ่มกรุงเทพกลาง กลุ่มกรุงเทพใต้

ตารางที่ 1 กลุ่มการปฏิบัติงาน สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพกลาง เขตพระนคร เขตคลองเตย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตดินแดง

เขตห้วยขวาง เขตพญาไท เขตราชเทวี และเขตวังทองหลาง

กรุงเทพใต้ เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตสาทร เขตบางกอกใหญ่ เขตยานนาวา

เขตคลองเตย เขตวัฒนา เขตพระโขนง เขตสวนหลวง และเขตบางนา

กรุงเทพเหนือ เขตจตุจักร เขตบางซื่อ เขตลาดพร้าว เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม และเขตบางเขน

กรุงเทพตะวันออก เขตบางกะปิ เขตสะพานสูง เขตบึงกุ่ม เขตคันนายาว เขตลาดกระบัง
เขตมีนบุรี เขตหนองจอก เขตคลองสามวา และเขตประเวศ

กลุ่มกรุงธนเหนือ เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตจอมทอง เขตบางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อย
เขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา

กลุ่มกรุงธนใต้ เขตภาษีเจริญ เขตบางแค เขตหนองแขม เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน
เขตรายวัตรูปตะ และเขตทุ่งครุ

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยทำการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากแบบสุ่มแล้วไม่ใส่คืน (Sampling without Replacement) เพื่อให้ได้ 1 เขตในแต่ละกลุ่มที่คัดเลือกมากรอบแรก โดยกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ เขตพะนัง เขตสวนหลวง เขตจตุจักร เขตบางกะปิ โดยผู้วิจัยแบ่งเก็บกลุ่มตัวอย่างเขตละ 100 ชุด

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามในเขตที่กำหนดไว้ 4 เขต โดยไปตามสถานที่ชุมชนต่าง ๆ ตั้งแต่ มหาวิทยาลัย ห้างสรรพสินค้า สถานสาธารณะ และป้ายรถสาธารณะ โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างแล้วเก็บคืนทันทีหลังจากทำแบบสอบถามเรียบร้อย จำนวนครบจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำามปลายปิด (Closed End Questions) เกี่ยวกับอายุ การศึกษา, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยเป็นมาตรฐานบัญญัติ และเรียงลำดับ

ส่วนที่ 2 แบบวัดค่านิยมการมีผิวขาว เป็นคำามปลายปิด (Closed End Questions) ประกอบด้วยข้อความที่วัดค่านิยมของบุคคลต่อการมีผิวขาว มีจำนวน 13 ข้อ และเป็นมาตรฐานอันตรภาคโดยมีคำตอบเป็น 5 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การมีค่านิยมต่อมีการผิวขาวในทางบวกมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง การมีค่านิยมต่อมีการผิวขาวในทางบวกมาก

3 คะแนน หมายถึง การมีค่านิยมต่อมีการผิวขาวในทางบวกปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง การมีค่านิยมต่อมีการผิวขาวในทางบกน้อย

1 คะแนน หมายถึง การมีค่านิยมต่อมีการผิวขาวในทางบกน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3. แบบวัดความพึงพอใจในสีผิว เป็นคำามปลายปิด (Closed End Questions) เกี่ยวกับความพึงพอใจในสีผิวมีจำนวน 3 ข้อ และเป็นมาตรฐานอันตรภาคโดยมีคำตอบเป็น 5 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจในสีผิวของตนเองในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจในสีผิวของตนเองในระดับมาก

3 คะแนน มีความพึงพอใจในสีผิวของตนเองในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจในสีผิวของตนเองในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจในสีผิวของตนเองในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบวัดทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว เป็นคำามปลายปิด (Closed End Questions) ประกอบด้วยข้อความที่วัดทัศนคติทั้ง 4 องค์ประกอบ ต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว จำนวน 17 ข้อ และเป็นมาตรฐานแบบอันตรภาคโดยมีคำตอบเป็น 5 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวทางบวกมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวทางบวกมาก

3 คะแนน หมายถึง มีทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวทางบวกปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวทางบกน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวทางบกน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว เป็นคำามปลายปิด มีจำนวน 9 ข้อคำาม วัดเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับตราผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว สื่อที่ผู้บริโภคเบิร์กับสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ฯ พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ฯ และเหตุผลในการซื้อ สถานที่ซื้อผลิตภัณฑ์ฯ ความดีในการซื้อผลิตภัณฑ์ฯ ความต่อเนื่องในการบริโภคผลิตภัณฑ์ฯ และค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการบริโภคผลิตภัณฑ์ฯ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนในการพัฒนาแบบวัดค่า ฯ ในแบบสอบถามสามารถสรุปได้ดังนี้

- เนื่องจากยังไม่เคยมีงานวิจัยเชิงสำรวจที่ผ่านมาพัฒนาแบบวัดเกี่ยวกับค่านิยมการมีผิวขาว และแบบวัดความพึงพอใจในสีผิว ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเนื้อหาในแบบวัด ให้ครอบคลุมลิ้งที่ต้องการวัด และสอดคล้องกับชุดมุ่งหมายของการวิจัย

- ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามแบบวัดค่านิยมการมีผิวขาว แบบวัดความพึงพอใจในสีผิว แบบวัดทัศนคติ และแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว แล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่

อาจารย์ ดร.สุชาดา พงศ์กิตติวิญญา อาจารย์ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทัด ทองรินทร์ อารย์คณานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมราช

อาจารย์ ดร.ประภาส นวลเนตร อารย์คณานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
หลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมในด้าน¹
เนื้อหาของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทั้งหมดมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency or IOC) ของแบบวัดทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0.66-
1.00

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นที่เรียบร้อย²
แล้วมาทดลองใช้กับกลุ่มผู้บริโภคที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อ³
ตรวจสอบว่าข้อความในแบบสอบถาม สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด และภาษา⁴
ที่ใช้ในแบบสอบถามมีความเหมาะสมและความยากง่ายเพียงใด จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถาม⁵
ทั้งหมด 30 ชุด มาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์⁶
Cronbach's Alpha โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลfa (Alpha Coefficient) ตามที่ Jum (1978) ได้
เสนอแนะเป็นเกณฑ์การยอมรับไว้ว่า สำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจว่าถ้า ค่า α มากกว่าและเท่ากับ⁷
0.7 เป็นที่ยอมรับได้ และในงานวิจัยครั้งนี้ แบบวัดเด่นถ้าได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้⁸

แบบวัดค่านิยมการมีผิวขาว จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.90

แบบวัดความพึงพอใจในสีผิว จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.74

แบบวัดทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว จำนวน 17 ข้อ มีค่า
ความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.88

แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว จำนวน 4 ข้อ⁹
(ข้อ 3, 7, 8, 9) มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.86

และเมื่อทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ของแบบสอบถามทั้งฉบับรวมกันได้
ค่าสัมประสิทธิ์แอลfaของ Cronbach เท่ากับ 0.794

4. จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไป
เก็บกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร อายุตั้งแต่ 18-
35 ปี จำนวน 400 คน ในเขตพระนคร เขตส่วนหลวง เขตจตุจักร เขตบางกะปิ เขตคลองเตย ชุด โดย¹⁰
ไปตามสถานที่ชุมชนต่าง ๆ ตั้งแต่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัย

กรุงเทพ บริเวณห้างสรรพสินค้าสยาม สวนสาธารณะสวนรถไฟ อันสาวีร์ชัยสมรภูมิ และป้ายรถ
สาธารณะบริเวณจตุจักร ตลาดบริเวณบางกะปิ ตั้งแต่ วันที่ 22-24 สิงหาคม 2554 ผู้วิจัยเก็บ
แบบสอบถามคืนทันทีหลังจากกลุ่มตัวอย่างทำเสร็จเป็นที่เรียบร้อย จำนวนครบรอบจำนวน 400 คน

การวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยลงรหัสข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติแล้ว
ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด 5 ส่วน
ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ค่านิยมการมีผิวขาว ความพึงพอใจในสีผิว ทัศนคติ และ
พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว จะถูกรายงานด้วย ความถี่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลผล

การแปลผลของคำตอบในแบบวัดค่านิยมการมีผิวขาว ความพึงพอใจในสีผิว และ
ทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิว “ได้แบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ วิธีการแปลผล
แบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ตามเกณฑ์คะแนนดังนี้

$$\begin{array}{c} \text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด} \\ \hline \text{จำนวนชั้น} \\ \frac{5-1}{8} = 0.8 \end{array}$$

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20-5.00 คะแนน	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.41-4.20 คะแนน	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.61-3.40 คะแนน	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.81-2.60 คะแนน	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.80 คะแนน	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้มีการทดสอบสมมติฐานทั้ง 5 สมมติฐาน
ด้วยสถิติ Pearson Correlation และ Chi-square Test โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญที่ .05 (ดังตารางที่
2)

ตารางที่ 2 การใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	สถิติที่ใช้
สมมติฐานที่ 1. ค่านิยมการมีพิวชาความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ในสีผิวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร	Pearson Correlation
สมมติฐานที่ 2. ค่านิยมการมีพิวชาความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิง ในกรุงเทพมหานคร	Pearson Correlation
สมมติฐานที่ 3. ค่านิยมการมีพิวชาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวของกลุ่มตัวอย่างที่ เป็นผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร	Chi-Square Test
สมมติฐานที่ 4. ความพึงพอใจในสีผิวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิง ในกรุงเทพมหานคร	Pearson Correlation
สมมติฐานที่ 5. ความพึงพอใจในสีผิวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทบำรุงผิวของกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร	Chi-Square Test

สำหรับสมมติฐานที่ 3 และ 5 นี้นัก่อนทำการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง
ในเรื่องของค่านิยมการมีพิวชา และความพึงพอใจในสีผิว ออกเป็นอย่างละ 2 กลุ่มดังนี้

ค่านิยมการมีพิวชา ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ยของค่านิยมการมีพิวชาในภาพรวมของกลุ่ม
ตัวอย่างมาเป็นตัวแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

ถ้ากลุ่มตัวอย่างมี $\bar{X} \geq 3.74$ จะจัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่านิยมการมีพิวชาในระดับสูง

ถ้ากลุ่มตัวอย่างมี $\bar{X} \leq 3.74$ จะจัดอยู่ในกลุ่มที่มีค่านิยมการมีพิวชาในระดับต่ำ

ความพึงพอใจในสีผิว ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในสีผิวในภาพรวมของ
กลุ่มตัวอย่างมาเป็นตัวแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

ถ้ากลุ่มตัวอย่างมี $\bar{X} \geq 1.92$ จะจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความพึงพอใจในสีผิวในระดับสูง

ถ้ากลุ่มตัวอย่างมี $\bar{X} \leq 1.92$ จะจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความพึงพอใจในสีผิวในระดับต่ำ

ส่วนเกณฑ์ในการแปรผล

สำหรับการแปรผลในค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยสถิติ

Pearson Correlation ในสมนติฐานที่ 2 และ 4 ผู้วิจัยได้ทำการแปรค่าระดับความสัมพันธ์ของข้อมูลดังนี้

ถ้าค่า $r = 0.50$ ถึง 1.00 หรือ $r = -0.50$ ถึง -1.00

มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ถ้าค่า $r = 0.30$ ถึง 0.49 หรือ $r = -0.30$ ถึง -0.49

มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ถ้าค่า $r = 0.10$ ถึง 0.29 หรือ $r = -0.10$ ถึง -0.29

มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย

ถ้าค่า $r = 0.00$ ถือว่าข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กัน